

Risikoreport 2022

Sparekassen
DANMARK

Indhold

Indledning.....	4
Anvendelsesområde.....	4
Ledelseserklæring, CRR, art. 435, stk. 1, litra a-f og tabel EU OVA.....	5
Ledelseserklæring.....	5
Ledeshverv og tabel EU OVB.....	7
Målsætning og risikopolitikker.....	8
Risikostyring generelt.....	8
Risikotyper.....	9
Kreditrisiko og tabel EU CRA.....	9
Kreditrisiko på ikke finansielle modparter.....	9
Kreditpolitik.....	9
Opfølgning og styring.....	10
Svage eksponeringer.....	10
Risikospredning.....	10
Store eksponeringer.....	11
Solvensreservation.....	11
Individuelle nedskrivninger.....	12
Markedsrisiko og tabel EU MRA.....	14
Renterisiko.....	14
Kreditspændsrisiko.....	15
Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko).....	15
Aktierisiko.....	16
Valutarisiko.....	16
Likviditetsrisiko og tabel EU-LIQA.....	16
LCR.....	16
NSFR.....	17
Operationelle risici og tabel EU ORA.....	18
Rapportering.....	18
Kapitalgrundlag, CRR art. 437 og tabel EU CC1 og EU CC2.....	19
Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav.....	19
Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen.....	19
Kapitalkrav, CRR art. 438, tabel EU OVC.....	20
Den interne proces.....	20
Metode.....	20
Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov.....	20
Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m. og tabel EU OV1 og EU KM1.....	21
Kommentering af sparekassens solvensbehov.....	22
Søjle I-kravet og tabel EU OV1.....	22
Indtjening.....	22
Udlånsvækst.....	22
Kreditrisici.....	22
Markedsrisici.....	23

Likviditetsrisici	23
Operationelle risici	23
Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen	24
Eksponeringer mod renterisici udenfor handelsbeholdningen, CRR art. 448 og tabel EU IRRBBA	25
Aflønningspolitik, CRR art. 450 og tabel EU REMA, EU REM1 & EU REM5	25

Indledning

Formålet med denne rapport er at give et indblik i risici, kapitalstruktur samt kapital- og risikostyring i Sparekassen Danmark.

Udarbejdelsen af risikorapporten sker i overensstemmelse med oplysningskravene, der fremgår af del 8 i Europa-Parlamentets og – Rådets forordning nr. 575/2013 (CRR) og EU-kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/637 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter samt tilhørende tekniske standarder og retningslinjer fra Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA).

Der vil være oplysninger i denne risikorapport, som tillige kan findes i Årsrapporten 2022 for Sparekassen Danmark. Risikorapporten 2022 og regnearket "Kvantitative risikooplysninger (Søjle III)" er offentliggjort samtidig med årsrapporten for 2022 på sparekassens hjemmeside.

Punkterne i denne risikorapport offentliggøres en gang årligt, dog oftere hvis sparekassen måtte vurdere, at dette er nødvendigt. En delmængde af punkterne offentliggøres kvartalsvis i forbindelse med opgørelse af solvensbehovet. Sparekassen vurderer, at en årlig offentliggørelse af den samlede rapport er tilstrækkelig, men behovet for offentliggørelsen bliver vurderet løbende, tilsvarende behovet for ændringer i det individuelle solvensbehov mv. Det vurderes, at de offentliggjorte oplysninger samt offentliggørelsesfrekvensen er hensigtsmæssig, set i forhold til sparekassens risikoeksponeringer.

Rapporten omhandler den kvalitative rapportering for sparekassen i forbindelse med CRR-forordningens bestemmelser om søjle III-oplysninger og kravene i henhold til forordning 2021/637 af 15. marts 2021. De kvantitative oplysninger findes i regnearket "Kvantitative risikooplysninger (Søjle III)", som også rummer den fornødne ledelseserklæring om sparekassens søjle III-oplysninger.

Oplysningerne i denne risikorapport er pr. 31. december 2022 og ikke revideret af sparekassens interne og eksterne revision. Alle beløb er i 1.000 kr., medmindre andet er angivet.

Anvendelsesområde

Sparekassen er moderselskab for Spar D Ejendomme ApS (ejerandel 100 %), SparD Ejendomme A/S (ejerandel 100 %) samt HN Invest Tyskland 1 A/S (ejerandel 66,67 %). HN Invest Tyskland 1 A/S er under frivillig likvidation. Den samlede værdi af datterselskaberne er uvæsentlig i forhold til sparekassens resultat, balance og egenkapital, og der udarbejdes derfor ikke koncernregnskab. Risikorapport 2022 omhandler derfor alene moderselskabet, Sparekassen Danmark, CVR-nr. 64 80 68 15.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i balancen, idet der ved opgørelsen af risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor, i henhold til reglerne i CRR-forordningen.

Ledelseserklæring, CRR, art. 435, stk. 1, litra a-f og tabel EU OVA

Ledelseserklæring

Sparekassens bestyrelse har den 1. marts 2023 godkendt risikoreporten for 2022.

Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyring overholder gældende regler og standarder, er passende og effektiv og er i overensstemmelse med sparekassens forretningsmodel, samt at risikostyrings-systemerne er tilstrækkelige i forhold til risikoappetit og strategi, så der herved sikres going concern.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af hvordan sparekassens risikoprofil og den risikoappetit, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden. Dette fremgår af nedenstående beskrivelse samt tilsynsdiamanttabelen.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel og strategi samt materiale og rapporter forelagt for bestyrelsen af direktionen, intern revision, den risikoansvarlige og den complianceansvarlige samt på grundlag af bestyrelsens eventuelle indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens værdigrundlag og vision om inden for sit markedsområde at være et stærkt og attraktivt pengeinstitut og samarbejdspartner for private og erhvervs virksomheder.

Sparekassen ønsker at drive en lønsom forretning baseret på en prissætning af produkter og tjenesteydelser, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som påtages i forbindelse med levering af disse. Sparekassen ønsker at fastholde et passende og robust kapitalgrundlag, som understøtter forretningsmodellen. Det er sparekassens målsætning at have en komfortabel overdækning i forhold til lovgivningens kapitalkrav, så sparekassen kan overholde disse i en stresset situation uden at komme i konflikt hermed.

Bestyrelsens gennemgang af sparekassens forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder på en hensigtsmæssig måde udmøntes og er afspejlet i de enkelte politikker og fastsatte grænser, herunder i bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser til andre organisatoriske enheder. De fastsatte grænser vurderes at være udformet således, at de er gennemsigtige og kontrollerbare. Gennemgangen viser desuden, at de reelle risici ligger inden for grænserne fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og det er på den baggrund bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker.

Kreditrisiko er styret gennem sparekassens kreditpolitik med mål om at holde risikoen på et acceptabelt niveau i forhold til sparekassens kapitalgrundlag og forretningsvolumen, givet den generelle udvikling i dansk økonomi. Løbende overvågning og rapportering vedrørende kreditrisiko sikrer overensstemmelse med den godkendte risikoappetit.

Sparekassen påtager sig markedsrisiko, primært repræsenteret ved kreditspændsrisiko og renterisiko. Bestyrelsen er ansvarlig for markedsrisikopolitikken, herunder fastsættelsen af sparekassens overordnede markedsrisikoprofil og -rammer. Sparekassen tilpasser sin markedsrisiko i overensstemmelse med markedsudviklingen og opretholder en passende risikoappetit i forhold til den af bestyrelsen aftalte risikoprofil.

Forretningsmodellen medfører likviditetsrisiko. Disse risici kontrolleres og overvåges gennem aktiv likviditetsstyring, som sikrer tilstrækkelig likviditet, så sparekassen kan opfylde sine forpligtelser. Likviditetsrisikoen overvåges og styres på dagligt grundlag for at overholde den af bestyrelsen vedtagne likviditetspolitik.

Desuden har bestyrelsen vedtaget en politik for operationelle risici, der søger at sikre, at sparekassens eksponering for operationelle risici og deraf følgende tab er på et acceptabelt niveau i forhold til sparekassens overordnede mål.

Den samlede risiko justeres løbende for at harmonere med sparekassens risikoprofil og kapitalstruktur i overensstemmelse med sparekassens kapitalstyring. Bestyrelsen modtager løbende rapportering vedrørende udvikling af risikotyperne, og hvordan sparekassen manøvrerer inden for de relevante politikker. Dette giver mulighed for bestyrelsen til at føre tilsyn med overholdelsen af de godkendte politikker.

Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

Målepunkt	Grænseværdi	Aktuel værdi 31/12-2022
Sum af store eksponeringer	< 175 % af CET1 kapitalen	64,0 %
Udlånsvækst	< 20 % årligt	4,9 %
Ejendoms eksponering	< 25 %	9,7 %
Likviditetspejlemærke	> 100 %	295,7 %

Som det fremgår af tabellen, overholder sparekassen alle grænseværdierne, og der er endda stor afstand til grænseværdierne. Dette forventes også at være gældende i 2023 og fremover.

Ledeshverv og tabel EU OVB

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder ud over ledelsesposten i Sparekassen Danmark et antal øvrige bestyrelsesposter, jf. nedenstående tabel:

Birte Dyrberg Formand for bestyrelsen, nomineringsudvalg og vederlagsudvalg. Medlem af revisionsudvalg, digitaliseringsudvalg og risikoudvalg.	7 øvrige bestyrelsesposter
Finn H. Mathiasen Formand for bestyrelsen Medlem af revisionsudvalg, digitaliseringsudvalg, vederlagsudvalg, nomineringsudvalg og risikoudvalg.	5 øvrige bestyrelsesposter
Per Albæk Medlem af digitaliseringsudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Troels Bülow-Olsen Formand for digitaliseringsudvalg	5 øvrige bestyrelsesposter
Inge Møller Ernst Medlem af revisionsudvalg	2 øvrige bestyrelsesposter
Thomas Frisgaard Medlem af revisionsudvalg og risikoudvalg	6 øvrige bestyrelsesposter
Per Noesgaard Medlem af risikoudvalg	2 øvrige bestyrelsesposter
Jens Buus Pedersen Medlem af risikoudvalg og digitaliseringsudvalg	1 øvrig bestyrelsespost
Preben Randbæk Formand for revisionsudvalg Medlem af risikoudvalg	30 øvrige bestyrelsesposter
Helle Aagaard Simonsen Medlem af vederlagsudvalg og nomineringsudvalg	1 øvrig bestyrelsespost
Søren Vad Sørensen Formand for risikoudvalg Medlem af revisionsudvalg, vederlagsudvalg og nomineringsudvalg	1 øvrig bestyrelsespost
Martin Valbirk Medlem af digitaliseringsudvalg	1 øvrig bestyrelsespost
Tina Sondrup Andersen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af digitaliseringsudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Bo Bojer (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af risikoudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Jacob Engelsted Christensen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af risikoudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Morten Pilegaard (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af digitaliseringsudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Helle S. Sørensen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af vederlagsudvalg	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Henrik Sørensen (medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem) Medlem af vederlagsudvalg	3 øvrige bestyrelsesposter

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den nødvendige viden og erfaring om sparekassens risici til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen, som er tilgængelig på hjemmesiden www.spard.dk/

Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater til bestyrelsen er beskrevet i nomineringsudvalgets kommissorium, som også er tilgængeligt på sparekassens hjemmeside. Sparekassens nomineringsudvalg har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Sparekassen har i medfør af Lov om finansiel virksomheds § 80 b, stk. 1 nedsat et risikoudvalg. Der har i 2022 været afholdt seks møder i dette udvalg. Sparekassen har desuden nedsat et revisionsudvalg, og der har i 2022 været afholdt fire møder i dette udvalg.

Målsætning og risikopolitikker

Risikostyring generelt

En meget stor del af indtjeningen i et pengeinstitut kommer fra risici, som instituttet bevidst har påtaget sig, såsom udlån til kunder, garantistillelse eller køb af værdipapirer mv. De forskellige risici er alle påvirket af samfundsmæssige elementer, som kan være mere eller mindre forudsigelige. Derfor er det vigtigt at kunne identificere, analysere og styre de risici, der påtages, så der ikke opstår uforudsete tab.

Bestyrelsen har derfor fastlagt overordnede risikopolitikker og -rammer til styring af de risici, som sparekassen er eksponeret over for i sin egenskab som markedsdeltager. Rammerne er udstukket således, at sparekassen kan værne om soliditeten, samtidig med at der er plads til handlefrihed, og sparekassen samtidig kan være en attraktiv og pålidelig samarbejdspartner.

Direktionen varetager den øverste daglige ledelse og agerer inden for de specifikke rammer, der udstikkes i direktionens instruks. Direktionen fastlægger operative politikker for og fører tilsyn med sparekassens risikostyring. Derudover rapporterer direktionen om sparekassens risici til bestyrelsen, ligesom direktionen godkender væsentlige, forretningsmæssige dispositioner, herunder kreditbevillinger op til en specifik grænse.

Sparekassens risikostyring behandles desuden i sparekassens risikoudvalg. Dette udvalg består af medlemmer af sparekassens bestyrelse. Udvalget har til opgave bl.a. at vurdere, om sparekassens produkter og tjenesteydelser er i overensstemmelse med sparekassens forretningsmodel og risikoprofil. Udvalget rådgiver desuden bestyrelsen om sparekassens overordnede, nuværende og fremtidige risikoprofil og -strategi samt bistår den øvrige bestyrelse med at sikre, at bestyrelsens risikostrategi implementeres.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risici påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af direktionen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. For at fastlægge årsplanen udarbejdes en årlig risikovurdering, som godkendes af bestyrelsens risikoudvalg.

Den risikoansvarlige bistår risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af direktionen og refererer med ovennævnte undtagelser til direktionen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af sparekassens bestyrelse.

Risikotyper

Sparekassen er eksponeret over for en række risici, som styres af forskellige dele af organisationen. De væsentligste risici er:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Operationel risiko
- Likviditetsrisiko

Kreditrisiko og tabel EU CRA

Kreditrisikoen er risikoen for, at låntager ikke kan eller vil opfylde sine forpligtelser. Sparekassens udlån og garantier er jævnt fordelt mellem privatkunder og mindre/mellemstore erhvervs-kunder inden for mange forskellige sektorer. Herudover er der bevilget eksponeringer til et antal kommuner i sparekassens primære markedsområde. Rammerne for sparekassens kreditrisiko fastsættes af bestyrelsen og udmøntes dels i en kreditinstruks til direktionen og dels i en kreditpolitik. Bevillingsrammer er uddelegeret af direktionen til relevante personer. Sparekassens kreditafdeling er i dagligdagen ansvarlig for styring af sparekassens kreditpolitik og kreditrisiko. Kreditafdelingen klargør bevillinger, som overstiger bevillingsbeføjelserne i afdelingsnettet, til den endelige bevillingsbehandling i direktionen og/eller bestyrelsen i sager, som overstiger kreditafdelingens bevillingsbeføjelser.

Al kreditgivning beror på en tilbuds-gående økonomisk indsigt hos kunden. Sparekassen anvender ikke Credit Score-modeller.

Kreditrisiko på ikke finansielle modparter

Det operationelle ansvar for styringen af sparekassens kreditrisiko, på ikke finansielle modparter, varetages af sparekassens kreditafdeling. Krediteksponeringerne overvåges i kreditafdelingen og af direktionen. Sparekassen følger løbende alle signifikante udlån på individuel basis og øvrige udlån via opståede objektive indikationer for kreditforringelser (OIK), der kan give problemer med eksponeringen. Der rapporteres løbende herom til sparekassens ledelse.

Kreditpolitik

Der er udfærdiget en udførlig kreditpolitik, der er vedtaget af bestyrelsen. Kreditpolitikken skal sikre, at der sker en balancering mellem indtjening og risiko. Sparekassens primære kundegrupper er privatkunder, små og mellemstore erhvervsvirksomheder, herunder landbrug samt offentlige myndigheder i de markedsområder, hvor sparekassen selv er repræsenteret ved en afdeling. For kunder geografisk placeret uden for

sparekassens primære markedsområde, forudsættes det, at disse har en anden tilknytning til sparekassen. Sparekassen ønsker ikke enkelteksponeringer, der er så store, at et tab på disse vil kunne true sparekassens eksistens.

Opfølgning og styring

Sparekassens afdeling for kreditstyring overvåger løbende udviklingen i eksponeringernes kreditbonitet. Der gennemføres en systematisk kontrol af hele sparekassens eksponeringsportefølje. For eksponeringer, der udvikler sig negativt, udarbejder den kundeansvarlige i samarbejde med kreditstyring en særskilt handlingsplan. Vurderingen af, om der er OIK på et udlån eller en garanti, sker i kreditstyring, som endvidere foretager beregning på størrelsen af en eventuel nedskrivning/hensættelse.

Svage eksponeringer

Individuelle nedskrivninger på kundeeksponeringer foretages, når det er sandsynligt ud fra objektive kriterier, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter. I den interne risikostyring og rapportering arbejdes med en mere vidtgående definition af risiko end nedskrivningsbeløbene. For yderligere definition henvises til afsnittet "Solvensreservation."

Opfølgning over for svage eksponeringer og overførsel af eksponeringer til retslig inkasso sker i sparekassens juridiske afdeling. Det vurderes i hver enkelt sag, om sagsbehandlingen af en nødlidende eksponering skal ske i juridisk afdeling eller overføres til en af de advokater, der samarbejdes med på området. Sikkerheder i forbindelse med en nødlidende eksponering forsøges realiseret så tidligt i forløbet som muligt for at sikre værdierne bedst muligt. Det er kun undtagelsesvist, at sparekassen indgår aftale om overtagelse af aktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer. Såfremt dette sker, forsøges aktiverne videresolgt hurtigst og bedst muligt.

Risikospredning

Branchemæssig fordeling af sparekassens udlåns- og garantiportefølje fremgår af oversigten nedenfor.

Udlån og garantier til landbrug, fiskeri og skovbrug udgør den største enkeltstående branche. Sparekassens primære markedsområde er kendetegnet ved, at landbruget er et dominerende erhverv, hvorfor det også er naturligt, at sparekassens andel af udlån og garantier til dette erhverv er væsentligt i den samlede balance.

Sparekassen er i forbindelse med sit medejerskab af realkreditinstituttet DLR Kredit A/S yderligere eksponeret over for branchen. Værdien af sparekassens aktier i DLR Kredit A/S udgør ultimo 2022 i alt 1.950 mio. kr., hertil kommer investering i fire obligationsudstedelser (Seniorlån) for i alt 120 mio. kr.

Fordeling af udlån, tilgodehavender og garantier efter nedskrivninger/hensættelser	2022		2021	
	Offentlige myndigheder	1,3 %	560.620	0,7 %
Landbrug, jagt og fiskeri	12,8 %	5.376.030	11,8 %	5.210.206
Industri og råstofudvinding	2,4 %	985.647	2,0 %	843.215
Energiforsyning	1,2 %	510.246	1,2 %	517.831
Bygge og anlægsvirksomhed	3,2 %	1.333.511	2,8 %	1.231.512

Handel	3,9 %	1.657.858	3,1 %	1.366.448
Transport, hoteller og restauranter	1,7 %	694.842	1,4 %	616.517
Information og kommunikation	0,2 %	97.247	0,3 %	111.786
Finansiering og forsikring	4,5 %	1.919.878	3,8 %	1.678.557
Fast Ejendom	8,9 %	3.731.418	8,4 %	3.701.692
Øvrige erhverv	4,9 %	2.049.018	4,5 %	2.000.462
Erhverv i alt	43,7 %	18.355.695	39,3 %	17.278.225
Private	55,0 %	23.097.101	60,0 %	26.412.831
I alt	100,0 %	42.013.416	100,0 %	44.017.872

Sparekassen tilstræber at have en passende fordeling mellem eksponeringer til erhvervs- og privatkunder. Idet der historisk set har været lavere tab på privatkunder end på erhvervs kunder, er det tilfredsstillende, at der de senere år er blevet en større andel af eksponeringer mod privatkunder.

I sparekassens kreditpolitik fremgår det, at kunderne som hovedregel skal stille sikkerheder i form af pantsætning af kundens aktiver til sparekassen. Ved kreditgivning til privatkunder er de vigtigste sikkerhedstyper: fast ejendom, biler og værdipapirer. Ved kreditgivning til erhvervs kunder er de vigtigste sikkerhedstyper: driftsmidler, fast ejendom, kautioner, indeståender og værdipapirer samt omsætningsaktiver. Ved kreditgivning til erhvervs kunder overvejer sparekassen tillige at etablere enten fordringspant eller virksomhedspant.

Store eksponeringer

Eksponeringer, opgjort i henhold til CRD IV-reglerne, som er større end 10 % af sparekassens egentlige kernekapital (CET1), og derved klassificeres som store eksponeringer, overvåges løbende. Ultimo 2022 har sparekassen ingen eksponeringer, som udgør mere end 10 % af den egentlige kernekapital. Opgørelsen af nøgletallet for store eksponeringer (20 største eksponeringer ift. kernekapitalen) udgør 64,0 % i forhold til grænseværdien på 175 % i Tilsynsdiamanten.

Solvensreservation

Nedskrivningsreglerne i henhold til § 50–54 i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter, hvoraf det fremgår, at der kun kan nedskrives, når der foreligger OIK, betyder, at ikke alle sparekassens kreditrisici afspejles i tab og nedskrivninger. Derfor foretager sparekassen en separat opgørelse af risikoen beregnet ud fra den enkelte eksponerings størrelse, værdien af eventuelt stillede sikkerheder samt en forsigtig vurderet fremtidig betalingsevne.

Derudover foretager sparekassen løbende en vurdering af øvrige svage eksponeringer, hvor der endnu ikke er OIK. Vurderingerne baseres på et forsigtighedsprincip.

Pengeinstitutter skal løbende opgøre deres individuelle solvensbehov. I det individuelle solvensbehov indgår kreditrisikoen som en betydelig faktor, hvorfor der løbende skal ske en opgørelse af risici på de største og svageste kundeeksponeringer.

Sparekassen anvender 8+ metoden til opgørelse af det individuelle solvensbehov. I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af risikoeksponeringerne i det individuelle solvensbehov, herudover skal der reserveres kapital til kreditrisici, markedsrisici og operationelle risici.

Til kreditrisici på eksponeringer, der er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag, og som udviser OIK eller væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIK, skal der reserveres kapital til den udækkede og ikke-nedskrevne del af eksponeringen. Ultimo 2022 har sparekassen ingen eksponeringer større end 185 mio. kr., der samtidig er klassificeret 1 eller 2c. Dermed er der ikke foretaget et tillæg til solvensbehovet for store eksponeringer med finansielle problemer.

Den samlede korrektivkonto vedr. udlån, garantier og uudnyttede kreditfaciliteter udgør ultimo 2022 i alt 1.590 mio. kr. samt 120 mio. kr., der er bogført som dagsværdireguleringer på kreditfaciliteter, som er vurderet kreditforringet på overtagelsestidspunktet. Der er således afsat i alt 1.710 mio. kr. til afdækning af sparekassens kreditrisiko. På udlån og garantier til landbrugssektoren udgør den samlede korrektivkonto ultimo 2022 i alt 569 mio. kr., hvilket svarer til 9,6 % af de samlede udlån og garantier til segmentet.

Beløb i mio. kr.	Udlån og garantier før nedskrivning / hensættelse	Stadie 1 nedskrivninger/hensættelser	Stadie 2 nedskrivninger/hensættelser	Stadie 3 nedskrivninger/hensættelser	Nedskrivning og hensættelser i % af udlån og garantier
Branche					
Offentlige myndigheder	561,4	0,8	0,0	0,0	0,1
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	5.945,3	6,5	34,6	528,2	9,6
Industri og råstofudvinding	1.016,4	4,4	11,5	14,9	3,0
Energiforsyning	520,8	0,4	0,7	9,5	2,0
Bygge og anlæg	1.373,6	3,8	19,8	16,5	2,9
Handel	1.764,8	4,7	37,5	64,8	6,1
Transport, hoteller og restauranter	746,5	1,1	14,8	35,7	6,9
Information og kommunikation	105,7	0,2	1,5	6,8	8,0
Finansiering og forsikring	1.970,2	7,7	15,6	27,1	2,6
Fast ejendom	3.840,3	7,0	25,6	76,3	2,8
Øvrige erhverv	2.139,7	4,0	11,5	75,2	4,2
Erhverv i alt	19.423,4	39,9	172,9	854,9	5,5
Private	23.556,8	24,4	54,9	380,3	2,0
I alt	43.541,6	65,1	227,8	1.235,3	3,5

Individuelle nedskrivninger

Som følge af erhvervsstrukturen i det markedsområde, hvor sparekassen opererer, har sparekassen betydelige udlån og garantier til landbruget. Disse eksponeringer udgør efter nedskrivninger/hensættelser i alt 5.376 mio. kr., svarende til 12,8 % af de samlede udlån og garantier efter nedskrivninger/hensættelser. De samlede eksponeringer ultimo 2021 udgjorde 5.210 mio. kr., svarende til 11,8 % af de samlede udlån og garantier efter nedskrivninger/hensættelser. I forbindelse med den årlige gennemgang af eksponeringer er der, i henhold til regnskabsreglerne, foretaget en vurdering af nedskrivningsbehovet for de eksponeringer, der udviser objektiv indikation for kreditforringelse (OIK).

Af den følgende tabel fremgår sparekassens udlån og garantier til landbrug fordelt på produktionsgrene.

Udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser	% af udlån til branchen	% af udlån og garantier i alt
Mælkeproduktion	34,0%	4,4%
Griseproduktion	29,4%	3,8%
Fjerkræproduktion	2,6%	0,3%
Pelsdyravl	2,4%	0,3%
Planteavl	17,9%	2,3%
Fiskeri	1,7%	0,2%
Øvrige	12,0%	1,5%
I alt	100,0%	12,8%

For "Mælkeproducenter" har perioden fra 2017 til 2021 været kendetegnet af meget stabile afregningspriser. Mælkeprisen har i 2022 ligget på et rekordhøjt niveau og væsentligt over gennemsnittet. På trods af stigende omkostninger til goder, energi og rente forventes der meget tilfredsstillende konsolideringer i 2022. Dermed er det 6. år i træk med generelt acceptable driftsresultater, som også giver god mulighed for positiv konsolidering i den enkelte drift.

For "Griseproducenter" har 2019, 2020 og 1. halvår af 2021 været kendetegnet ved meget høje noteringer, men i 2. halvår 2021 faldt de til et rekordlavt niveau. Faldet skyldes primært fund af vildsvin i Tyskland, som var smittet med afrikansk svinepest. Fundet har gjort det sværere for svineproducenter i Europa at eksportere til de traditionelt store aftagere i for eksempel Kina. Der var for griseproducenterne en stor variation i konsolideringerne for 2021. Smågriseproducenter, som sælger på eksportmarkeder, har for en stor dels vedkommende underskud, mens slagtesvinsproducenter og integrerede bedrifter i overvejende omfang realiserer beskedne, men dog positive resultater. I 2022 er noteringen løbende steget og ligger nu på et acceptabelt niveau i forhold til den gennemsnitlige pris set over tid. Men især for griseproduktion spiller de stigende foder- og energipriser ind. Nogle producenter vil realisere underskud i 2022. Det vil afhænge af den enkelte bedrifts effektivitet, selvforsyningsgrad og indgåede foderkontrakter. I øjeblikket er det svært at forudse, hvordan noteringen vil udvikle sig i løbet af 2023. Der forventes generelt en produktionsreduktion i for eksempel Danmark, Holland og Tyskland, hvilket sammen med de stigende udgifter forventes at medføre en øget notering. Omvendt udfordrer den stigende corona-smitte i Kina fortsat eksporten hertil. Derfor vil der også i 2023 være stor variation i konsolideringerne, bedrift for bedrift.

For "Planteavlerne" blev 2022 et år med god avl og en nem høst. På trods af stigende priser på energi, kemi og især gødning forventes der fornuftige konsolideringer i 2022 med baggrund i meget høje afgrødepriser. Usikkerheden knytter sig til udbytniveauet, og hvorvidt landmanden har solgt avlen tidligt på kontrakt. For 2023 forventes svagt faldende priser på afgrøderne, mens omkostningsniveauet fortsat vil være højt – herunder nu ikke mindst renten. Konsolideringerne i 2023 kan derfor være spinkle – og naturligvis usikre med hensyn til vejr og udbytniveau.

I forhold til minkbranchen blev der i januar 2021 opnået politisk enighed omkring kompensation og erstatning til minkproducenterne for tab af fremtidig indtjening og værditab af produktionsbygninger målrettet minkproduktionen. Med aftalen forventes mange af minkproducenterne at kunne forlade erhvervet uden væsentlige økonomiske tab. Der er i løbet af 1. halvår 2022 sket en aconto udbetaling af driftstab for de minkavlere, som havde produktion i 2020 op til nedlukningen. Sparekassen har flere kunder, som har været udvalgt til

prøvesager i taksationskommissionerne. Der er dog endnu ikke kommet nogle konkrete afgørelser. Den største usikkerhed knytter sig til erstatningen på de farme, som havde pelset ned i 2019 eller tidligere.

Nogle landmænd er fortsat udfordret på egenkapitalen, da de kan have købt jord markant dyrere end den aktuelle markedspris. I 2022 har sparekassen set et markant stigende antal handler – både hele bedrifter og rene jordhandler – og der er en klar tendens til stigende priser.

Det er ledelsens vurdering, at der i de bogførte nedskrivninger og i kreditreservationen i det væsentligste er taget højde for de tab, der måtte opstå som følge af de landbrugskunder, hvis negative egenkapital er så stor, at det ikke er sandsynligt, at de over en kortere årrække kan konsolidere sig ud af denne. Den samlede korrektivkonto til branchen for landbrug, fiskeri, jagt og skovbrug udgør 569 mio. kr. ultimo 2022 mod 728 mio. kr. ultimo 2021. Der er i 2022 realiseret en del tab på landbrugskunder, som har valgt at stoppe produktionen og/eller har solgt deres bedrift pga. økonomiske problemer. De herved for sparekassen realiserede tab har været hensat på korrektivkontoen.

På privatkunder er der foretaget individuelle nedskrivninger, hvis kunden har misligholdt forpligtelser, eller der er markant negativ formue og et utilstrækkeligt rådighedsbeløb til at kunne afvikle denne negative formue over en rimelig periode. Der er indregnet en aktuel vurdering af værdien af de stillede sikkerheder i nedskrivningsberegningen.

Markedsrisiko og tabel EU MRA

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af sparekassens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsf forhold. I sparekassens markedsrisiko indgår rente-, kreditspænds-, aktie- og valutarisiko.

Bestyrelsen fastlægger de overordnede politiske rammer og principper for risikostyringen. Sparekassens grundlæggende politik vedr. markedsrisiko er, at sparekassen aldrig vil påtage sig markedsrisici, der kan få indflydelse på sparekassens handlefrihed.

Sparekassen Danmark har for hver risikotype inden for markedsrisikoen fastsat konkrete rammer, og det indgår således i risikovurderingen, at der skal være et fornuftigt og balanceret forhold mellem risici og afkast. Sparekassens samlede markedsrisiko styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Både direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om sparekassens markedsrisici.

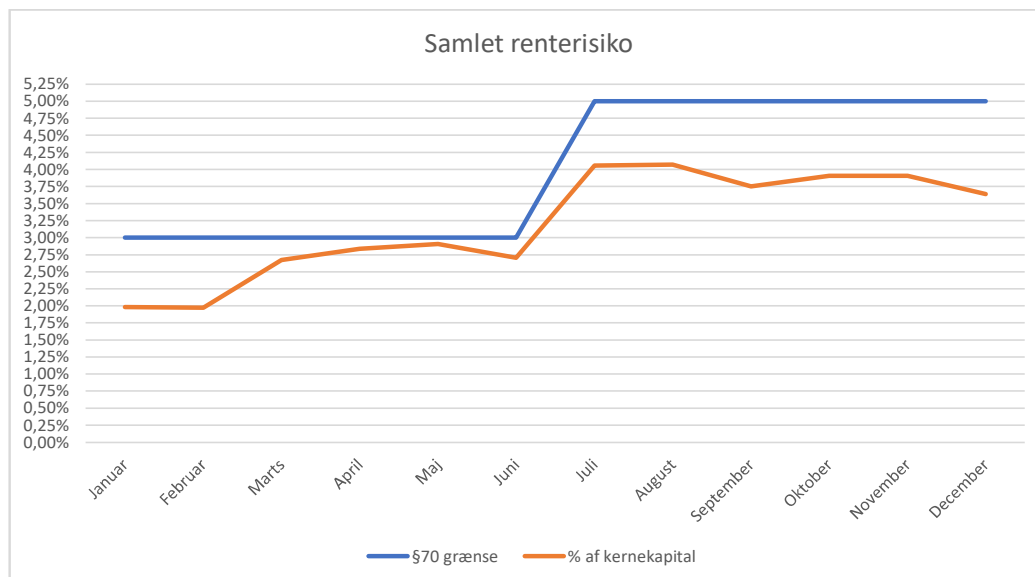
Renterisiko

Den væsentligste renterisiko stammer fra obligationsbeholdningen, primært bestående af danske realkreditobligationer. Der er en begrænset renterisiko på fastforrentet funding samt fastforrentede ind- og udlån.

Sparekassens samlede renterisiko udgjorde 337 mio. kr. ultimo 2022, svarende til 3,6 % af kernekapitalen. Risikoen opgøres som tabet ved stigning i renteniveauet på 1 %-point. Sparekassens renterisiko vurderes løbende ud fra forventningerne til den konjunkturmæssige situation og de makroøkonomiske forhold.

Renterisikoen kan opdeles indenfor og udenfor handelsbeholdningen. Ultimo 2022 udgjorde obligationer i handelsbeholdningen 10.969 mio. kr., hvorpå renterisikoen udgjorde 202 mio. kr. svarende til 2,2 % af sparekassens kernekapital.

Udenfor handelsbeholdningen stammer renterisikoen dels fra obligationer, der holdes til udløb (HTU), og dels fra fastforrentet funding samt fastforrentede ind- og udlån. Ultimo 2022 udgjorde renterisikoen udenfor handelsbeholdningen 135 mio. kr. svarende til 1,4 % af sparekassens kernekapital. Den største del af renterisikoen vedrører HTU-obligationerne med 115 mio. kr.

Samlet renterisiko i % af kernekapitalen i 2022.

Gennemsnittet af den samlede renterisiko opgjort pr. måneds ultimo er i 2022 opgjort til 3,2 % af kernekapitalen efter fradrag.

Stigningen i renterisikoen siden juni 2022 skyldes primært ledelsens beslutning om at erhverve en obligationsportefølje for ca. 3 mia. kr., der ikke holdes med handel for øje, men for at understøtte den grundlæggende pengeinstitutdrift i et mere langsigtet perspektiv.

Kreditspændsrisiko

Kreditspændsrisiko er risikoen for, at kreditspændene på positioner i sparekassens obligationsbeholdning ændrer sig til ugunst for sparekassen. Kreditspændsrisikoen måles med nøgletallet OAS RISK, der er et udtryk for kursændring pr. 100 kr. nominelt ved en kreditspændsændring på 1 %. Med udgangspunkt i de kreditspændsudvidelser, som Finanstilsynet anbefaler i deres vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter, er sparekassens kreditspændsrisiko ultimo 2022 opgjort til 197 mio. kr. Dette svarer til 2,1 % af kernekapitalen efter fradrag.

Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)

Sparekassens ejendomsportefølje består af både domicil- og investeringsejendomme samt overtagne ejendomme. Sparekassen beskæftiger sig ikke med ejendomshandel som et led i den daglige drift. Investerings-ejendommene i porteføljen er anskaffet til udlejningsformål. Ejendomsrisiko er risikoen for, at der bliver prisfald på fast ejendom. Ejendomsrisikoen kan betragtes som en indirekte renterisiko, idet ejendomsmarkedet bl.a. er følsomt overfor ændringer i renteniveauet. Hele sparekassens ejendomsportefølje bliver minimum en gang årligt gennemgået med henblik på korrekt værdiansættelse. Der laves en afkastberegning på hver enkelt ejendom.

Aktierisiko

En del af sparekassens aktiver består af aktier, som generelt vurderes at have større risici end obligationer. Det er dog sparekassens strategi, at investeringer i værdipapirer primært sker med baggrund i likviditetsstyringen og ikke som spekulation.

Handelsbeholdningen, som omfatter børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser, udgør 198 mio. kr. ultimo 2022.

Aktier, som anses for at være uden for handelsbeholdningen og af strategisk karakter, udgør samlet 2.760 mio. kr. Heraf udgør unoterede aktier (primært ejerandele i sektorselskaber) 2.670 mio. kr. De største besiddelser i sektorrelaterede aktier er DLR Kredit A/S (1.950 mio. kr.) og PRAS A/S (199 mio. kr.).

Af ovennævnte beløb udgør andelen af aktier, der er udstedt af lokale virksomheder, 39 mio. kr.

Valutarisiko

Sparekassen ønsker ikke at påtage sig større risici i valutamarkedet for egen regning. Den samlede valutaposition (valutaindikator 1) udgør 38,6 mio. kr., svarende til 0,4 % af kernekapitalen efter fradrag. Valutarisikoen består primært af positioner i EUR, USD, NOK og CHF. Alle væsentlige valutapositioner afdækkes løbende for at reducere den samlede valutarisiko. Afdækningen sker via køb og salg af valuta på termin.

Likviditetsrisiko og tabel EU-LIQA

Sparekassens funding sker via indlån, garantkapital, sparekassens øvrige egenkapital og kun i beskedent omfang via interbankmarkedet.

Det er sparekassens strategiske mål, at kundernes indlån (ekskl. indlån i puljeordninger) sammen med garantkapital skal kunne finansiere kundeudlån. Ultimo 2022 overstiger garantkapital og indlån (ekskl. indlån i puljeordninger), i alt 44,2 mia. kr., det samlede udlån på 27,6 mia. kr. med 16,6 mia. kr.

Likviditetsfremskaffelse på interbankmarkedet foretages via optagelse af traditionelle lån i andre kreditinstitutter, udstedelse af obligationer og via efterstillet kapital. Sparekassens likvide beredskab styres ved opretholdelse af tilstrækkelige likvide midler, likvide værdipapirer og tilstrækkelige kreditfaciliteter.

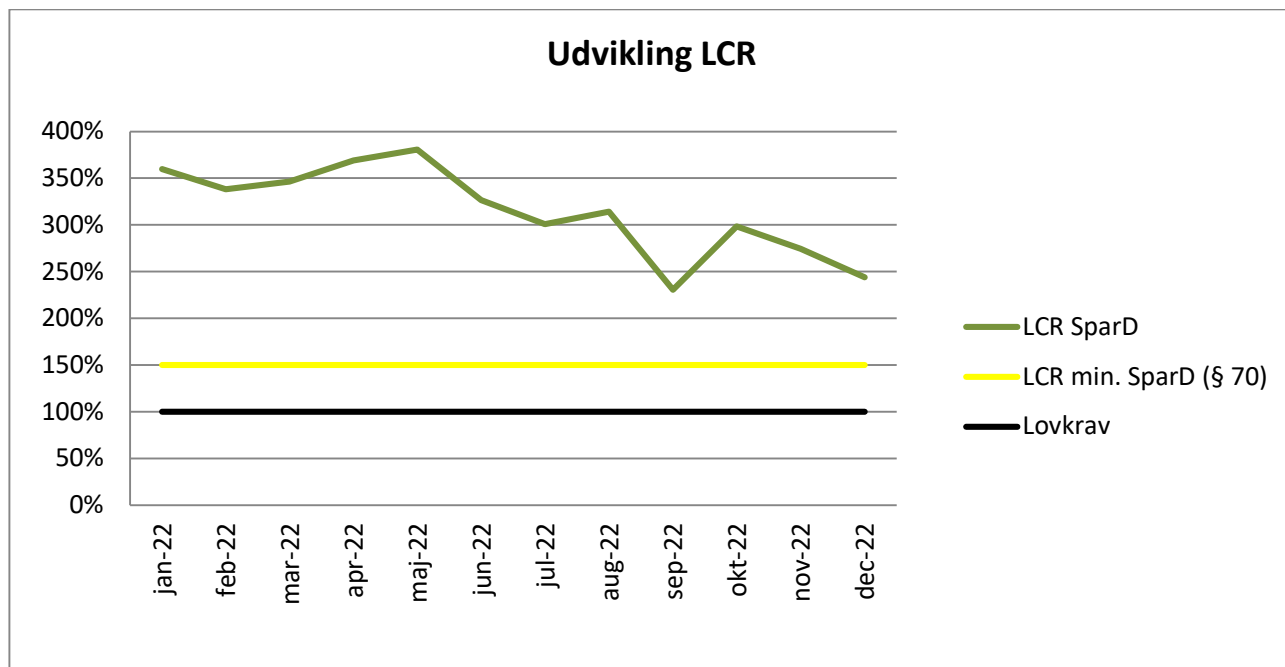
Det likvide beredskab fastlægges med henblik på at sikre et stabilt og tilstrækkeligt likviditetsniveau, så sparekassen til enhver tid rettidigt kan honorere de betalingsforpligtelser, som aktivitetsniveauet medfører.

Direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om likviditetssituationen.

LCR

Det er sparekassens politik, at den beregnede LCR skal være 50 % højere end lovkravet, hvilket vil sige minimum $(100 \% \times 150 \%) = 150 \%$. Den beregnede LCR er opgjort til 243,9 % ultimo 2022. Sparekassens beholdning af meget likvide aktiver er 12.334 mio. kr., og den forventede udgående netto pengestrøm i et finansielt stressscenarie er 5.057 mio. kr. Forholdet mellem disse to tal giver den beregnede LCR. Sparekassen er således særdeles likvid.

LCR-nøgletallet opgøres på daglig basis i relation til overholdelse af bestyrelsens instruks til direktionen på området. Bestyrelsen bliver månedligt orienteret om det faktiske LCR-nøgletal pr. måneds ultimo med en tilhørende stresstestet udgave af nøgletallet. LCR opgjort pr. måneds ultimo i 2022 i forhold til lovkravet og sparekassens interne krav fremgår af figuren nedenfor.

De enkelte elementer i LCR-beregningen er opgjort således:

LCR-opgørelser 2022	Gennemsnit 1. kvartal	Gennemsnit 2. kvartal	Gennemsnit 3. kvartal	Gennemsnit 4. kvartal	Gennemsnit 2022
Likviditetsbuffer (mio. kr.)	12.858	13.175	12.503	12.705	12.810
Udgående netto penge- strømme (mio. kr.)	3.698	3.696	4.406	4.688	4.122
LCR (%)	348 %	359 %	282 %	272 %	315 %

Ultimo 2022 udgør de 10 største indlån samlet set 1,9 % af det samlede indlån ekskl. puljer. Sparekassens likviditet er således ikke baseret på enkelte store indlån.

NSFR

Siden 2021 anvendes tillige nøgletallet NSFR, der er et likviditetsmål med længere tidshorisont end LCR. Kravet til NSFR lyder på minimum 100 %. Ultimo 2022 er sparekassens NSFR beregnet til 151,3 %, og dermed betydeligt over kravet på 100 % og sparekassens interne målsætning på minimum 125 %. NSFR viser derved en meget stabil fundingstruktur med en tilfredsstillende løbetidsfordeling.

Operationelle risici og tabel EU ORA

Den operationelle risiko er den risiko, der er forbundet med at drive pengeinstitut. Et økonomisk tab som følge af operationelle risici vil typisk kunne placeres i en af følgende kategorier:

- Menneskelige eller systemmæssige fejl
- Utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer
- Eksterne begivenheder, herunder juridiske risici

Årsagen til tabet kan for eksempel være fejlagtig eller manglende overholdelse af forretnings- og/eller arbejdsprocedurer, fejl eller nedbrud i teknisk udstyr eller software, kriminelle handlinger, brand og lign. Hvidvask og terrorfinansiering (AML) har de seneste år fået meget omtale i medierne. Dette har medført et dårligt omdømme for de omtalte pengeinstitutter, hvilket har medført, at nogle kunder har skiftet til et andet pengeinstitut. Ud over den potentielle risiko for mistet indtjening er der også risiko for store bøder fra myndighederne, hvis AML-kravene ikke opfyldes i tilfredsstillende grad.

Tab som følge af operationelle risici vil derfor typisk være enkeltstående tilfælde, idet der vil blive analyseret på begivenheden og iværksat foranstaltninger til imødegåelse af fremtidige tilfælde.

Operationelle risici omfatter også IKT-risici. IKT er en forkortelse for informations- og kommunikationsteknologi. Risikoen omfatter sparekassens håndtering af informationer, herunder kommunikation og deling af data. IKT-risikovurderingen omfatter alle it-systemer og -tjenester samt alle funktioner, der indgår i et informationssystem. Dette omhandler også håndtering af ikke-elektroniske data.

Sparekassen ønsker at begrænse de operationelle risici under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed. Sparekassen har udarbejdet forretningsgange, it-sikkerhedsprocedurer mv. Disse udvikles og forbedres løbende for at sikre sparekassen bedst muligt mod tab pga. operationelle risici. Finanstilsynet aflægger en rapport efter hvert ordinære tilsyn om eventuelle mangler i organisationen, forretningsgange mv. Eventuelle fejl/mangler udbedres i sparekassen umiddelbart herefter. Foreningen af Lokale Pengeinstitutter udsender jævnligt forslag til implementering af lovkrav i organisationen mv. Disse forslag sammenholdes med egne løsninger med henblik på endelig implementering af den mest optimale løsning.

Sparekassen har etableret en afdeling for intern kontrol, en compliancefunktion og en risikostyringsfunktion, der skal medvirke til at sikre, at sparekassen til enhver tid lever op til såvel eksterne som interne krav.

Rapportering

Der anvendes væsentlige ressourcer til løbende at sikre en tilstrækkelig risikorapportering, herunder opfølgning på lovgivnings- og ledelsesmæssige risikoområder.

Rapporteringen til direktionen og bestyrelsen foretages efter faste retningslinjer. Direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering på alle væsentlige risikoområder.

Desuden rapporteres der til direktion og bestyrelse vedrørende de forskellige risikoområder, alt afhængig af den underliggende volatilitet og sparekassens eksponering indenfor det enkelte område. Der rapporteres dagligt til direktionen vedrørende likviditeten, idet der kan være store udsving fra dag til dag. Direktionen

orienteres desuden dagligt om den aktuelle balancesammensætning for at kunne planlægge kapitalfremskaffelse mv. ud fra de kendte fremtidige ændringer til balancesammensætningen.

I henhold til instruksen fra sparekassens bestyrelse til direktionen rapporteres der månedligt til bestyrelsen om nøgletal for renterisiko, valutarisiko, aktierisiko og LCR. Desuden orienteres bestyrelsen månedligt om overtræk større end 500.000 kr. Kvartalsvist rapporteres der om kapitalforholdene.

Kapitalgrundlag, CRR art. 437 og tabel EU CC1 og EU CC2

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 27 på side 105 i årsrapporten for 2022. Der henvises til årsrapportens side 62-63 for en specifikation af egenkapitalen pr. 31. december 2022. Af den samlede egenkapital udgør garantkapitalen 6.452 mio. kr. Bestemmelserne vedrørende garantkapitalen er beskrevet i sparekassens vedtægter, der kan ses på sparekassens hjemmeside www.spard.dk. For en beskrivelse af de efterstillede kapitalindskud henvises til note 26 på side 104 i årsrapporten for 2022.

Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav

I henhold til lovgivningen skal kapitalen minimum udgøre 8 % af de risikovægtede eksponeringer (det hårde krav) før eventuelt tillæg, jf. beregningen af det individuelle solvensbehov. Det hårde krav på 8 % indeholder desuden minimumskrav til den egentlige kernekapital (CET 1) på 4,5 % og kernekapitalen i alt på 6,0 %. Nedenstående tabel viser sparekassens faktiske kapitalforhold pr. ultimo 2022 sammenlignet med ovenstående hårde krav.

Med IFRS 9-overgangsordningen (dynamisk)						
Beløb i 1.000 kr.	Realiseret %	Lovkrav %	i Overskydende Kapital i %	Realiseret	Lovkrav	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	22,8 %	4,5 %	18,3 %	8.957.188	1.769.763	7.187.425
Kernekapital	23,5 %	6,0 %	17,5 %	9.247.252	2.359.684	6.887.568
Uden IFRS 9-overgangsordningen						
Beløb i 1.000 kr.	Realiseret %	Lovkrav %	i Overskydende Kapital i %	Realiseret	Lovkrav	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	22,7 %	4,5 %	18,2 %	8.937.428	1.768.874	7.168.554
Kernekapital	23,5 %	6,0 %	17,5 %	9.227.492	2.358.498	6.868.994

Kapitalprocenten og NEP-procenten inkl. IFRS 9-overgangsordningen er ultimo 2022 beregnet til hhv. 23,5 % og 24,5 %.

Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen

Sparekassen har ultimo 2022 i alt to efterstillede kapitalindskud i form af hybrid kernekapital, der er udstedt i henholdsvis 2018 og 2020. Udstedelserne, der er på henholdsvis 200 mio. kr. og 90 mio. kr., overholder kravene i henhold til CRD IV og kan indregnes fuldt ud i kapitalgrundlaget.

Kapitalkrav, CRR art. 438, tabel EU OVC

Den interne proces

I henhold til lovgivningen fastsætter bestyrelsen og direktionen sparekassens individuelle solvensbehov. Direktionen og bestyrelsen har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelse af solvensbehovet. Drøftelsen tager udgangspunkt i et notat udfærdiget af de ansvarlige for økonomi- og kreditfunktionerne. Notatet indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariabler, stressniveauer og eventuelle risikoområder. Direktionen udfærdiger herefter i samarbejde med økonomichefen og kreditdirektøren det endelige oplæg til drøftelse på bestyrelsesmødet. På baggrund af denne drøftelse fastsætter bestyrelsen sparekassens tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov i henhold til § 124, stk. 1 og 4.

Metode

Sparekassens metode til vurdering af den tilstrækkelige kapital (solvensbehovet) til understøttelse af nuværende og kommende aktiviteter følger sparekassens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse eventuelt kan reduceres, for eksempel ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endeligt vurderes hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den tilstrækkelige kapital (solvensbehovet) opgøres i henhold til 8+ modellen, der omfatter de risikotyper, som det vurderes skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgetter.

Finanstilsynet har udstedt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter." Derudover har Lokale Pengeinstitutter udarbejdet en solvensbehovsmodel. Både Finanstilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel bygger på 8+ modellen, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af de samlede risikoeksponeringer (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen. I Finanstilsynets vejledning opstilles der desuden benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Desuden er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Det er ledelsens vurdering, at opgørelsen af det individuelle solvensbehov er tilstrækkelig til at dække sparekassens risici, når der tages udgangspunkt i førnævnte skabelon og vejledning.

Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov

Det hårdeste kapitalkrav relaterer sig til den overskydende egentlige kernekapital (CET 1) efter opfyldelse af søjle II-tillæg, NEP-tillæg og kapitalbufferne (kapitalbevaringsbuffer og kontracyklisk kapitalbuffer).

Ultimo 2022 har sparekassen en overdækning på 6,2 % point, svarende til 2.425 mio. kr. De samlede kapitalbufferne kan maksimalt udgøre 5 %-point. I 2022 udgør kapitalbufferne i alt 4,5 %-point.

Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m. og tabel EU OV1 og EU KM1

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov pr. 31. december 2022 er opgjort således:

Individuelt solvensbehov pr. 31/12-2022	1.000 kr.	%
De samlede risikoeksponeringer	39.328.067	
1) Søjle I-kravet (8 % af de samlede risikoeksponeringer)	3.146.245	8,00
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,00
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,00
+ 4) Kreditrisici:		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	0	0,00
4b) Øvrige kreditrisici	219.891	0,56
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer	52.090	0,13
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	0	0,00
+ 5) Markedsrisici:		
5a) Renterisici + kreditspændrisici	655.367	1,67
5b) Aktierisici	0	0,00
5c) Valutarisici	0	0,00
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,00
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	25.000	0,06
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,00
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,00
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,00
Kapitalbehov / Solvensbehov i alt	4.098.593	10,42
- Heraf til kreditrisici (4)	271.981	0,69
- Heraf til markedsrisici (5)	655.367	1,67
- Heraf til operationelle risici (7)	25.000	0,06
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	0	0,00
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	3.146.245	8,00
Kapitalgrundlag / kapitalprocent	9.247.252	23,50
Kapitaloverdækning (før bufferkrav, NEP-tillæg mv.)	5.148.659	13,08

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risiko-områder, lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Sparekassen Danmark en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Ledelsen vurderer derfor minimum hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet. Konkret vil det i modellen betyde, at ledelsen skal skønne over den fremtidige udlånsvækst, udlånsvækstens gennemsnitlige solvensvægt og indtjeningsmarginal efter skat.

Vækstforventningernes beregnede kapitalbelastning vil i modellen slå direkte igennem på solvensbehovet i form af et tillæg. Dog ses der bort fra kapitalbelastningen i de tilfælde, hvor der allerede er taget initiativ til en kapitaludvidelse, der vil kunne absorbere udlånsvæksten.

Kommentering af sparekassens solvensbehov

Afsnittet "Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m." i denne rapport viser samtlige punkter, der tages stilling til i forbindelse med opgørelse af kapitalbehovet. Der kommenteres på de væsentligste punkter i nedenstående gennemgang.

Søjle I-kravet og tabel EU OV1

De samlede risikoeksponeringer for sparekassen kan pr. 31/12-2022 specificeres således:

Eksporeringsstype	Beløb i 1.000 kr.
Kredit- og modpartsrisiko	32.641.158
Positions-, valuta- og råvarerisici (markedsrisiko)	3.450.844
Operationelle risici	3.226.039
Kreditværdijustering (CVA-tillæg)	10.026
Samlede risikoeksponeringer	39.328.067

Indtjening

Sparekassen har de seneste to år i realiseret en indtjening fra den primære drift i på hhv. 1,2 mia. kr. og 1,0 mia. kr. Den primære drift defineres som nettorente- og gebyrindtægter + andre driftsindtægter – udgifter til personale og administration – af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver. Sparekassen forventer i 2023 et resultat af den primære drift på 1,4-1,5 mia. kr.

Det vurderes, at den forventede primære indtjening er tilstrækkelig til at imødegå den umiddelbare risiko på porteføljen af udlån og garantier. Der afsættes derfor ikke yderligere kapital til dækning heraf.

Udlånsvækst

Ifølge sparekassens budget for 2023 forventes en udlånsvækst på under 10 %, hvorfor der iht. Finanstilsynets vejledning ikke skal indregnes et tillæg til solvensbehovet.

Kreditrisici

I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de samlede risikoeksponeringer til det individuelle solvensbehov. Herudover reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, som er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag og som udviser OIK eller har væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIK.

Solvensbehovet vedr. kreditrisici udgør ultimo 2022 i alt 272 mio. kr., hvoraf tillægget vedr. store kunder (større end 2 % af kapitalgrundlaget) udgør 0 mio. kr. og tillæg til NPE-bagstopperen udgør 172 mio. kr.

Hvis der er en kreditrisikokonzentration, dvs. de 20 største eksponeringer overstiger 4 % af den samlede eksponeringsmasse, skal der ske et tillæg til det individuelle solvensbehov. Ifølge modellen giver dette et tillæg på 52 mio. kr.

Hvis vægtningen af brancherne i henhold til Herfindahl Hirschman Indeks-beregningen udgør mere end 20 %, skal der ske tillæg til det individuelle solvensbehov. Desuden skal der indregnes et tillæg til solvensbehovet, hvis eksponeringer mod "Øvrige erhverv" isoleret set udgør mere end 20 %. Da sparekassens HHI-indeks ligger under 20 %, vurderer ledelsen, at der ikke er behov for et solvenstillæg for koncentrationsrisici på brancher.

Markedsrisici

Opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag til dækning af markedsrisici skal dække risikoen for tab, som følge af at dagsværdien af de finansielle aktiver og passiver ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene.

Ifølge 8+ modellen skal sparekassens særlige risici på dette område vurderes i forhold til de maksimale risici, som bestyrelsen har givet direktionen indenfor området.

Med baggrund i direktionens beføjelse til at tage renterisici udenfor handelsbeholdningen skal der ifølge modellen indregnes et kapitalbehov hertil på 290 mio. kr. Hertil kommer tillæg for kreditspændrisiko (OAS) på 211 mio. kr. samt den mindre dagsværdi ift. amortiseret kostpris for obligationer, der holdes til udløb (HTU) på 154 mio. kr. Der er efter sparekassens vurdering ikke behov for tillæg til solvensbehovet på grund af renterisiko på nettoindtjeningen. Det samlede tillæg til solvensbehovet vedr. rente- og kreditspændrisiko udgør i alt 655 mio. kr.

Likviditetsrisici

I henhold til Finanstilsynets vejledning til opgørelse af solvensbehovet skal der ske indregning af kapital til dækning af likviditetsrisici, hvis der er et stort indlånunderskud. Idet sparekassen har indlånsoverskud og ikke er afhængig af hverken store indlån eller indlån fra professionelle modparter, indregnes der ikke et tillæg til solvensbehovet vedr. likviditetsrisici.

Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici. Ifølge "Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov" og Finanstilsynets vejledning skal sparekassen foretage en kvalitativ vurdering af sparekassens kontrolmiljø. Kontrolmiljøet er en samlet betegnelse for de ressourcer, sparekassen anvender til at minimere de risici, der er ved at udøve finansiell virksomhed. Det vil blandt andet sige en vurdering af omfanget af interne forretningsgange, graden af funktionsadskillelse, og om der er de nødvendige styrings- og kontrolværktøjer på alle relevante forretningsområder.

For vurdering af sparekassens operationelle risici har ledelsen bl.a. vurderet følgende forhold:

- a) Om eventuelt manglende funktionsadskillelse mellem udførelse af opgaver (f.eks. handel, bogføring, afvikling af værdipapirhandler) og kontrol af samme kan medføre risiko for tab.
- b) Risikoen for it-nedbrud samt konsekvensen af et sådant nedbrud, herunder konsekvensen af at outsourcete it-funktioner heller ikke kan udføres.
- c) Komplexiteten af sparekassens systemer og forretninger. Sparekassen skal herunder tage højde for nye forretningsområder og konsekvenserne heraf.

- d) Personalets kompetencer og erfaring. Er der for eksempel stor udskiftning i personalet, må det alt andet lige forventes at øge risikoen for fejl, der kan føre til økonomiske tab for sparekassen.
- e) Performancebaserede kompensationsystemer kan udgøre en risiko for, at personalet foretager handlinger, som påfører sparekassen en højere risiko end sparekassens fastsatte limits på for eksempel markedsområdet, hvilket øger risikoen for tab samt størrelsen heraf.
- f) Utilstrækkelige eller manglende forretningsgange på centrale områder.
- g) Omfanget af manuelle rutiner, da dette alt andet lige øger risikoen for fejl.

Sparekassens forretningsmodel bygger på standard pengeinstitutforretninger såsom indlån, udlån mv. I de senere år er kundernes efterspørgsel efter produkter og serviceydelser gradvist steget. Sparekassen har fulgt med efterspørgslen, men med samtidig afdækning af eventuelle risici i højsædet. Som eksempler herpå kan nævnes, at sparekassen er fondshandler og således afvikler mange af kundernes værdipapirhandlere. Disse kundehandler afdækkes som udgangspunkt 1:1 via et andet kreditinstitut for ikke at oparbejde positioner og dermed risici.

Via sparekassens søjle I-krav er der kapitaldækket tab for operationelle hændelser for 258 mio. kr., og det er ledelsens vurdering, at sparekassen ikke har operationelle risici, der ikke vil være dækket heraf.

I forbindelse med den endelige afslutning af ensretning af forretningsgange og arbejdsrutiner samt kontroller i sparekassens organisation efter fusionen i efteråret 2021 indregnes dog et beløb på 25 mio. kr.

Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassen har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning indenfor realkredit, betalingsformidling, it og investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i sektorselskaberne anses for nødvendig for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt, afhængig af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men værdiansættes derimod typisk med udgangspunkt i den senest kendte handel, alternativt beregnes værdien med udgangspunkt i en anerkendt værdiansættelsesmetode. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Sparekassen har udover aktier i sektorselskaber en mindre beholdning af aktier i lokale selskaber. Disse aktier er anskaffet ud fra et ønske om at støtte initiativer i lokalområdet, og sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Af den samlede aktiebeholdning på 2.958 mio. kr. udgør aktier i handelsbeholdningen i alt 198 mio. kr., mens dagsværdien af sektoraktier udgør i alt 2.760 mio. kr.

Eksponeringer mod renterisici udenfor handelsbeholdningen, CRR art. 448 og tabel EU IRRBBA

Sparekassens væsentligste renterisici uden for handelsbeholdningen stammer fra bankforretninger som ind- og udlån, obligationer (der holdes til udløb), leasingkontrakter, repo- og reverse samt efterstillede kapitalindskud og udstedte obligationer. Sparekassen opgør renterisikoen uden for handelsbeholdningen i overensstemmelse med anvisningerne i Finanstilsynets vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Renterisikoen opgøres og vurderes løbende og indgår i sparekassens månedlige risikostyring til bestyrelsen. Der rapporteres hver måned til bestyrelsen om sparekassens markedsrisiko, herunder om status på udnyttelse af rammer og instrukser.

I forbindelse med opgørelsen af solvensbehovet tager sparekassen et tillæg svarende til den største negative effekt på kapitalgrundlaget ved de seks scenarier, som fremgår af Finanstilsynets vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov.

Derudover beregnes effekten på netto renteindtjeningen ved stigende og faldende renter. Disse beregninger viser størst negativ effekt ved et scenarie med faldende renter. Sparekassen vurderer dog, at effekten på netto indtjeningen er så beskeden, at der ikke er behov for tillæg til solvensbehovet til dækning af renterisikoen på netto indtjeningen.

Sparekassens samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen udgør 135 mio. kr. svarende til 1,4 % af kernekapitalen.

Aflønningspolitik, CRR art. 450 og tabel EU REMA, EU REM1 & EU REM5

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en vederlagspolitik for Sparekassen Danmark. Sparekassen udbetaler ikke variable løndelev til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere. Sparekassen har ved udformningen af vederlagspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Bestyrelsen har nedsat et vederlagsudvalg, der forbereder bestyrelsens arbejde vedrørende aflønning, herunder vederlagspolitik og andre beslutninger herom, som kan have indflydelse på sparekassens risikostyring. Vederlagsudvalget består af seks medlemmer fra sparekassens bestyrelse.

For yderligere oplysninger om vederlæggelse af bestyrelse, direktion og væsentlige risikotagere henvises til vederlagsrapporten for 2022, der er tilgængelig på sparekassens hjemmeside www.spard.dk.

Således behandlet og godkendt på bestyrelsesmødet den 1. marts 2023.